

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita
accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum
notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum
Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 3. Vtrum necessaria sit, & semper fuerit in Ecclesia Theologia distincta
à Fide.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

fuit, vt eadem doctrina iterum clarius, & distinctius reuelaretur Abraham, qui electus est Pater Mediatoris, & credentium in Mediatorem. Tempore Moysis filijs Abraham expectantibus Mediatorem multiplicatis iam in populum ingentem, & ex Aegyptiaca captiuitate liberatis, conueniens fuit, vt doctrina, ac lex reuelata traderetur scripto, ideoque Moyses, Deo reuelante, scripsit Pentatheucum. Quia verò fuit conueniens, vt transmitterentur ad posteros ea, quæ spectant ad alias promissiones Mediatoris, hoc est Christi, & ad historiam populi expectantis Christum, adiecti sunt alij libri historiales, & prophetici Sacra Scriptura. Libris veteris Testamenti addi debuit Historia Evangelica, in qua traduntur ea, quæ ipse Mediator Christus egit, & docuit. Addi debuerunt acta Apostolorum, in quibus narratur, quo pacto doctrina Christi fuerit ab Apostolis promulgata. Addi debuerunt Epistolæ Apostolorum, per quas doctrinam, ac legem Christi promulgarunt. Demum conuenienter addi debuit liber Apocalypsis, in quo prædicantur ea, quæ spectant ad statum Ecclesiæ, ad secundum aduentum Christi, atque ad extremum iudicium. Hinc verò patere potest doctrinam diuinitus reuelatam contineri in Sacra Scriptura. Est enim impossibile, vt doctrina adeo sancta, & sublimis, in qua futura diu antequam euenirent, non solum verbis prænuntiata sunt à Prophetis, sed etiam factis, ritibus, ac symbolis figurata sunt per legem, non habeat auctorem Deum; sed huiusmodi est doctrina, quæ continetur in Sacra Scriptura, & nulla alia doctrina, quæ continetur in libris aliarum sectarum, est talis; ergo doctrina diuinitus reuelata continetur in Sacra Scriptura, non autem in libris aliarum sectarum.

QVÆSTIO III.

Vtrum necessaria sit, & semper fuerit in Ecclesia Theologia distincta à fide.

1. Videtur non esse necessaria, primò, quia si esset necessaria, non sufficeret ad salutem fides charitate formata; sed sufficit; ergo, &c.

2. Secundò vel Theologia est necessaria omnibus fidelibus etiam simplicibus: vel solum est necessaria maioribus, qui sunt aliorum Magistri; si primò; ergò omnes fideles etiam simplices rustici debent esse Theologi: si secundum: ergo maiores sunt peioris conditionis, quam simplices, cum simplicibus ad salutem sufficiat fides, maioribus ultra fidem sit necessaria Theologia.

3. Tertiò, si Theologia esset necessaria, semper fuisset in Ecclesia; sed non semper fuit imò incepit circa tempora Magistri sententiarum: ergo &c.

4. Respondeo, quòd cum ostenderimus necessariam esse, ac de facto dari doctrinam

reuelatam, eamque contineri in Sacra Scriptura, & traditionibus, sequitur, vt examinemus, quinam habitus ex parte nostra sint necessarij, vt per illos versemur circa talem doctrinam. Supponimus vt omnino certum, necessarium esse habitum fidei Diuinæ, quo firmissimè credamus doctrinam reuelatam esse veram ex eo, quòd Deus, qui illam tradidit, est summè verax, ita vt nec possit fallere, nec falli. Hinc iam oritur quæstio maximè propria huius loci, vtrum præter fidem sit necessarius alius habitus theologicus.

5. Dicendum: præter fidem necessarium est, vt detur non quidem in omnibus fidelibus, sed in aliquibus habitus theologicus. Probat, nam necesse est, vt dentur aliqui, qui non solum credant, sed etiam possint reddere rationem de doctrina fidei, illam explicando, ac defendendo, refutando errores, & rationes contrarias, atque examinando, quid necessarium, vel probabiliter sequatur ex principijs fidei, quid eisdem repugnet: sed ad hæc præstanda non sufficit habitus fidei infusus, vel acquisitus, sed requiritur aliquis alius habitus infusus, vel studio acquisitus, & hic est habitus theologicus: ergo &c. Probat minor: possunt enim simplices fideles habere perfectissimum habitum fidei infusæ, & acquisitæ per actus perfectissimos firmissimè credendi omnia, quæ sufficienter proponuntur, & tamen, non per hoc possunt reddere rationem de doctrina fidei, vel illam defendere; ergo ad reddendam rationem de doctrina fidei, ad eamque defendendam, non sufficit habitus infusus, vel acquisitus, sed requiritur aliquis alius habitus, quem vocamus Theologiam.

6. Confirmatur: nam præter fidem, quæ spectat ad gratiam gratum facientem, quæ est communis omnibus fidelibus, necessarius est aliquis alius habitus sapientiæ, & scientiæ spectans ad gratiam gratis datam, quam Deus dat quibus voluerit in vtilitatem cæterorum, & hic est habitus theologicus, quo possit reddi ratio de sacra doctrina: ergo præter fidem necessarius est habitus theologicus. Probat antecedens ex Apostolo prima ad Corinthios c. 12. 7. vbi enumerans gratias gratis datas primo loco ponit habitum sapientiæ, & scientiæ, dicens: *Vnicuique datur manifestatio spiritus ad vtilitatem: alij quidem per spiritum datur sermo sapientiæ, alij sermo scientiæ secundum eundem spiritum.* Porro per hunc habitum constituuntur Theologi, & Doctores Ecclesiæ, quos Apostolus enumerans gradus ministeriorum, ponit tertio loco, dicens circa finem eiusdem capitis: *Quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia primò quidem Apostolos, secundò Prophetas, tertio Doctores, &c.* Et quia Apostoli fuerunt à Deo electi, vt primi Doctores, & Magistri Populorum ad annunciandam, defendendam, & explicandam sacram doctrinam, ideo Christus promisit Apostolis hunc habitum, vt illis conferendum à Spiritu Sancto, dicens Ioan. 14. *Cum autem venerit ille spiritus veritatis, docebit vos*

B

omnem

omnem veritatem. Quia rursus præcipue inter Apostolos Ioannes fuit electus in primum Theologum, ac Paulus in Doctorem gentium, & ut præcipui Scriptores novi Testamenti: idè ipsi supra ceteros infusus fuit habitus sapientiæ, ac proinde Pauli Sapientiam commendavit Petrus ep. 2. cap. 3. dicens: *Sicut & carissimus frater noster Paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit vobis.* Neque solum Apostolis, sed etiam quibusdam alijs ab initio Ecclesiæ infusus fuit hic habitus theologicus, ut Sancto Stephano, de quo dicitur actuum 6. quod disputantes cum Stephano non poterant resistere Sapientiæ, ac Spiritui, qui loquebatur. Hanc Theologiam, quam Apostoli à Deo per infusionem acceperant, tradiderunt quibusdam ex discipulis, ut Paulus Dionysio Areopagita, à quibus tradita est alijs, ideoque nunquam in Ecclesia defuerunt Theologi, qui hanc diuinam sapientiam si dei superadditam, vel disciplina, & studio comparauerint, vel à Deo per infusionem acceperint.

7. Verum prima illa Ecclesiæ ætate, quæ fuit aurea propter ruborem charitatis, Deus voluit doctrinam fidei stabiliri, ac defendi, non tam disputationibus Theologicis, ac libris scriptis, quam vitæ sanctitate, miraculis, ac effusione sanguinis; ideoque plures fuere Martyres, quam Doctores, & sicut plurima patrata, sunt miracula, ita pauci editi sunt libri. Etati Martyrum augea, in qua cum persecutoribus pugnatum fuit patientia magis, quam sapientia, iucessit ætas Sanctorum Patrum, & Doctorum argentea propter fulgorem scientiæ, in qua cessantibus persecutoribus, pugnandum fuit cum reliquijs Ethnicorum, & cum hereticis sapientia, & libris scriptis. Etati Sanctorum Patrum argenteæ successit ætas Scholasticorum ænea propter doctrinæ soliditatem, & robur. Defendenda nimirum fuit veritas Christiana iisdem armis, quibus ab infidelibus impugnabatur: & quia reliquiæ gentilium, & antiquiores heretici, utpotè magis eruditi in eloquentia Platonis, quam in logica Aristotelis, impugnarunt fidem Christianam modo dicendi fuso, & oratorio, non autem presso, & logico: ideo Sancti Patres eodem oratorio dicendi genere fidem defenderunt. At consequentibus temporibus cum Aristotelis Philosophia in omnibus Mahometanorum, Arabum, & Christianorum Academicis inualuisset, Arabes Mahometani, ac posteriores heretici Aristotelicis armis, hoc est logico dicendi genere aggressi sunt oppugnare fidem Christianam, contententes illam lumini naturali, ac veræ, hoc est, Aristotelicæ philosophiæ esse contrariam: ideoque Scholastici coacti sunt eodem logico dicendi genere fidem defendere, ostendendo doctrinam Christi, licet in multis sit supra rationem, non tamen esse contra rationem, neque contra veram, & Aristotelicam philosophiam, ceteras verò sectas, ac præsertim Mahometanam, apertissime lumini naturali, ac veræ philosophiæ aduersari;

quod supra ceteros præstitit Sanctus Thomas in quatuor libris contra Gentes. Et quidem in hoc genere pugna ita feliciter dimicatum est, ut sapientes Mahometanorum desperantes doctrinam suæ sectæ posse per disputationes philosophicas sustineri, ut consentaneam lumini naturali, consilium reliquerint posteris, ut si suam sectam vellent saluam, à studiis philosophicis, & ab omni disputatione abstinerent, & Mahometi doctrinam solo gladio defenderent. Ex hoc discursu constat necessariam esse Theologiam fidei superadditam, ac semper extitisse in Ecclesia; necessarium etiam fuisse posterioribus hisce temporibus, ut Theologia cum Aristotelica Philosophia accuratè res examinante coniungeretur, ac more scholastico, & logico traderetur: eos verò, qui dicunt abijciendam esse hanc seueram methodum, ac redeundum ad pristinam simplicitatem, quæ tradebatur à priscis Patribus, similes esse ijs, qui dicerent abijcienda esse bellica tormenta, atque alia noua armorum genera, ac redeundum ad pristinam armorum simplicitatem.

7. Ad 1. Hæc est differentia inter gratiam gratum facientem, & gratias gratis datas, quod gratia gratum faciens est necessaria ad sanctificationem, & salutem subiecti: at verò gratia gratis data sunt necessaria ad procurandam sanctificationem, & salutem ceterorum. Gratia gratum faciens consistit in fide per charitatem formata. Theologia verò spectat ad gratiam gratis datam, quæ est necessaria non ad salutem subiecti, sed ad procurandam salutem aliorum per ministerium Theologicum fidem explicandi, probandi, ac defendendi. Ad argumentum igitur in forma, distingo maiorem: si Theologia esset necessaria ad salutem subiecti, non sufficeret ad salutem subiecti fides charitate formata, concedo maiorem: si Theologia esset necessaria ad procurandam salutem aliorum per ministerium Theologicum, fides non sufficeret ad salutem subiecti, nego maiorem: & distingo minorem: fides formata per charitatem sufficit ad salutem subiecti, concedo minorem: fides formata per charitatem sufficit ad procurandam salutem aliorum per ministerium Theologicum explicandi, ac defendendi doctrinam fidei, nego minorem: & nego consequentiam.

9. Ad 2. respondeo Theologiam esse necessariam, non quidem omnibus fidelibus etiam simplicibus, sed solum maioribus, qui sunt aliorum magistri. Explicatur. Ex doctrina Apostoli epist. prima ad Corinth. cap. 12. sicut ex pluribus membris fit vnum corpus naturale, sic ex pluribus fidelibus fit vnum corpus mysticum Christi, quod est Ecclesia. Sicut igitur in corpore naturali quædam sunt necessaria omnibus, & singulis membris, quædam verò solum sunt necessaria aliquibus membris specialibus, quæ sunt ordinata ad specialia ministeria, sic in Ecclesia quædam sunt necessaria omnibus, & singulis fidelibus, quædam

dam sunt necessaria illis solum, qui sunt destinati ad certa quædam ministeria. Omnibus, & singulis membris corporis est necessarium, ut sint vnita inuicem, & cum anima. Eo enim ipso, quod non sint vnita inuicem, & cum anima, sunt membra non viua, sed mortua. Proportionaliter omnibus, & singulis fidelibus est necessarium, ut sint inuicem, & cum Christo vniti per fidem, spem, & charitatem; eo enim ipso, quod carent aliquo ex his, non sunt membra viua corporis Christi, quod est Ecclesia, sed sunt membra mortua. Vt enim docet Tridentinum sess. 6. cap. 6. *Fides nisi ad eam spes accedat, & charitas, neque vnit perfecte cum Christo, neque corporis eius viuum membrum efficit.* E conuerso non omnibus, & singulis membris est necessaria potentia visiva, vel auditiva; alioquin omnia membra deberent esse oculus, vel auris, & sic auferretur discriminemembrorum, & per consequens auferretur corpus organicum, quod sine membrorum, & organorum discrimine consistere non potest. Ideo dicit Apostolus cap. citato, *Si totum corpus oculus, ubi auditus? si totum auditus, ubi odoratus? quod si essent omnia vnum membrum, ubi corpus?* Proportionaliter gratiæ gratis datæ ita debentur corpori Christi, quod est Ecclesia, ut non debeantur singulis fidelibus, qui sunt Ecclesiæ membra, sed vna debeatur vni, altera alteri. Sicut enim Ecclesia esset defectuosa, si in ea non darentur omnes gratiæ gratis datæ ad exercenda omnia ministeria, sic etiam esset defectuosa, si tales gratiæ gratis datæ darentur omnes in omnibus fidelibus. Cum enim in eo casu omnes essent apti ad exercenda omnia ministeria, omnes essent veluti vnum membrum homogeneum, adeoque tolleretur diuersitas, atque heterogeneitas membrorum. Ideo dicit Apostolus applicans similitudinem corporis naturalis corpori mystico Ecclesiæ: *Numquid omnes Apostoli? numquid omnes Doctores?* quia nimirum sicut esset inconueniens, quod omnia membra corporis essent oculus, vel auris, sic esset inconueniens, si omnes essent Apostoli, Prophetæ, vel Doctores; sed necessarium est, ut diuersæ habilitates ad exercenda diuersa ministeria distribuantur varijs fidelibus à Spiritu sancto, qui diuidit singulis prout vult. Posita hac doctrina, cum Theologia sit illa gratia, gratis data, quam Apostolus vocat sermonem sapientiæ, & scientiæ, est quidem necessaria in Ecclesia, sed ita ut non sit necessaria omnibus, & singulis fidelibus, sed debeat dari in aliquibus, qui fungantur munere Doctoris, & sint magistri cæterorum. Dum opponitur, ergo isti sunt peioris conditionis, quam simplices, quia cum simplicibus sufficiat fides, his est etiam necessaria Theologia: distinguo consequens, sunt peioris conditionis simpliciter, nego consequentiam; sunt peioris conditionis secundum quid, transeat. Qui plus accepit, plus debet, atque adeo in hoc, quod plus debeat, est peioris conditionis, quam is, qui minus accepit. Sed ex alia parte est melioris con-

ditionis in hoc ipso, quod plus accepit, atque adeo simpliciter non est peioris conditionis, cum debitum proportionetur donis acceptis. Cum igitur omnes fideles habeant obligationem proportionalem donis, quæ acceperant, licet detur inter fideles aliqua inæqualitas materialis, & arithmetica, datur inter ipsos æqualitas formalis, & geometrica; sicut inter membra corporis naturalis, licet detur inæqualitas arithmetica, & materialis, datur æqualitas geometrica, & formalis, in quantum vnumquodque membrum debet exercere illud ministerium, ad quod destinatum fuit à natura.

Ad 3. concedo maiorem, & nego minorem. Nam ostensum est in probatione conclusionis Theologiam infusam ab initio fuisse Apostolis, ac semper perseuerasse in Ecclesia.

QVÆSTIO IV.

Virum Theologia prout distincta à fide, sit habitus non solum declaratiuus, sed etiam adhesiuus, & versetur non solum circa conclusiones, sed etiam circa Articulos fidei.

Videtur, quod Theologia prout distinguitur à fide non sit habitus adhesiuus, sed purè declaratiuus, ita ut per habitum Theologicum fidei superadditum solum distinctè apprehendamus, ac declarem ea, quibus assentimur per habitum fidei: primò quia vel Theologia sumitur pro habitu, quo nudè scitur, quid contineatur in Sacra Scriptura, & traditionibus, hoc est in Verbo Dei scripto, & non scripto; vel pro habitu hæc eadem declarandi, ac defendendi; vel pro habitu, ipso firmiter assentiendi; vel pro habitu deducendi conclusiones ex ijs, quæ continentur in verbo Dei; sed quocunque ex his modis sumatur, vel non est habitus adhesiuus, vel si est adhesiuus, non distinguitur à fide; ergo Theologia prout distinguitur à fide non est habitus adhesiuus; sed purè declaratiuus. Probatur minor: si enim Theologia sumitur primò, & secundo modo pro habitu, quo cognoscuntur, & declarantur ea, quæ continentur in verbo Dei, Theologia potest æquè inueniri in fideli inclinato ad assentiendum, & in infideli inclinato ad dissentiendum, ideoque talis habitus remaneret in Theologo, totaliter apostatante à fide, & transeunte ad atheismum; sed habitus, qui potest coniungi tam cum habitu assentiendi, quam cum habitu dissentendi, non est adhesiuus, cum ex se non inclinet ad assensum; ergo Theologia sumpta primò, & secundo modo non est habitus adhesiuus. Si Theologia sumatur tertio modo pro habitu superaddente inclinationem ad assentiendum ijs, quæ continentur in verbo Dei, cum hæc inclinatio sit propria fidei, superaddit solam fidem; ergo in quantum est habitus adhesiuus non distinguitur à fide. Si sumatur quarto modo,